

1862

De quatuor Gorgiae Platonici locis disputatio

Hermann Schmidt

[Let us know how access to this document benefits you.](#)

Follow this and additional works at: <http://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks>

Part of the [Ancient Philosophy Commons](#)

Custom Citation

Schmidt, Hermann. 1862. *De quatuor Gorgiae Platonici locis disputatio*. Vitebergae: Ruebener.

This paper is posted at Scholarship, Research, and Creative Work at Bryn Mawr College. <http://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks/22>

For more information, please contact repository@brynmawr.edu.

(Q) 888, P 5
V Sch 54

8

DE QUATUOR GORGIAE PLATONICI LOCIS DISPUTATIO

QUA

THEOPHILO STIER

COLBERGENSIS GYMNASII CATHEDRALIS

DIRECTORI DESIGNATO

OPTIMA QUAEQUE PRECANTES

VALEDICUNT

COLLEGAE VITEBERGENSES

INTERPRETE

HERMANNO SCHMIDT

DIRECTORE GYMNASII.

VITEBERGAE DIE XI M. APRILIS MDCCCLXII.

TYPIS BERNHARDI HENRICI RUEBENERI.

DE GUTTON GONGIAR PLATONICI LOCIS DEPTA TO

QUA

THEOPHILUS STEPH

CORBERGENSIS GYMNASII CATHEDRA

DIRECTORI DESIGNATO

OPJUA QUARQUE PRECIPIT

VALEDICUNT

COLLEGE ALEBERGENSIS

INTERPRETE

HERMANN SCHMIDT

DIRECTOR GYMNASII

ATTENTIONE DIE XXII. APRILIS MDCCCXII.

TYPI BERHARDI HERMANNI HUBERMAN

Circumspicienti mihi, ex quo potissimum antiquorum scriptorum libro disputandi materiam eligerem eam, qua Tuum, Collega optime, tam honorificum Tibi quam nobis luctuosum a gymnasio nostro discessum collegarum nomine prosequerer, nullus mihi Platonis Gorgia huic consilio videbatur aptior esse. Quum enim his tribus omne id, in quo Tu et nos consumere vitam statuimus, contineatur docendi munus, ut et praeceptores sint et res docendae et discipuli, horum omnium ego admoneor illum dialogum legens, et admoneor ita, ut suavissima simul aliqua etiam Tui adjuncta sit recordatio. Etenim ex Platonis dialogis probari Tibi praecipue et majorem in modum placere Gorgiam, luculenter Tu significabas mihi eo die, quo, quid propositum in illo Platoni esset, exponere conabar in societate nostra litteraria; hanc ipsam autem recordari non possum societatem nostram, quin meminerim etiam, unde, ante quinque haec lustra a quatuor viris suo quoque genere praestantissimis*) instituta illa, juveniliter etiam nunc quodammodo floreat et laetiora in singulos annos incrementa capiat: singularem dico neque ullo unquam modo turbatam illam collegarum concordiam, quae quidem quantum et ad laboriosam sane exhilarandam praeceptorum vitam et ad ipsius scholae integritatem servandam salutemque augendam momenti habeat, quum et qui norunt eam et qui desiderant fateantur, in Colbergensi quoque collegio ut ea contingat Tibi, tanto magis etiam optamus nos, quanto ipsi Tibi, cui cum decore mox etiam onus moderandi gymnasii impositum erit, optabiliorem illam esse oportet. Sed revertor ad Gorgiam, quem etsi incredibili ego cum voluptate iterum iterumque legere et considerare soleo, tamen — et est, cur ne Te quidem credam de hac re judicaturum esse aliter — assentiri non possum philologorum Vindobonae nuper congregatorum sententiae ei, qua inducendam in gymnasia Gorgiae, exterminandam inde Phaedonis lectio-

*) Ex his unum certe etiam nunc laetamur in hac urbe versari et decus eundem atque ornamentum illius societatis esse, Rostokium nostrum. Ex tribus reliquis Henricus Deinhardt inde a vere anni MDCCCXLIV Brombergensi gymnasio praefectus est, Augustus Ruediger et Hermannus Raettig auctumno ejusdem anni in Megalopolitano-Strelitiorum civitatem vocati sunt, ubi ille, in summum consilium ecclesiasticum receptus, minister verbi divini apud Selmsdorffos est, hic, postquam sedecim per annos gymnasio Carolino Neo-Strelitiae praefuerat, praemature ibi est mortuus.

nem esse statuerint. Sive enim utriusque dialogi argumentum spectamus: de animi immortalitate disputatio jucundior videlicet multo et accommodatior juvenili aetati est quam rhetoricae cum philosophia comparatio; sive ordinem, quo in utroque progreditur disceptatio: tanta profecto in altero est simplicitas atque constantia, quanta rerum varietas et a proposito etiam digressio in altero, de cujus vel summo, quo pertineant omnia, consilio hanc ipsam ob causam constat miram quandam et olim fuisse inter homines doctos et etiam nunc esse opinionum discrepantiam; sive singulorum denique, quibus veritas in utroque evincitur, argumentorum naturam: per tot dumeta et viarum quasi anfractus ducimur in Gorgia, ut satis spinosa illa, quae in extrema Phaedonis parte concluditur, ratio vix tamen cum illis videatur comparari posse. Accedit, quod, quum in hoc ne verbum quidem pudori juvenum possit offensioni esse, haud pauca inveniuntur in illo tanta, quemadmodum consilium dialogi postulabat, protervitate orisque impudentia a Callicle praecipue pronunciata, ut non minus procul, quam quae plane gemellus illi in Nubibus Aristophanis nequitiae improbitatisque patronus loquitur, ab eorum certe, qui gymnasii etiam palaestra et disciplina continentur, adolescentium animis et auribus haec videantur arcenda esse. Quamquam, si hinc discesseris, in hoc ipso dialogo quum multa alia insunt praecepta gravissima et digna illa, quae in pari fere atque sanctissima nostrae religionis effata habeantur honore, tum illud semper admiratus sum omnium maxime, quod ad justas injuriarum peccatorumque poenas luendas pertinet. Quum enim vulgo homines, si commiserint aliquid, nihil aut salutaris sibi putare aut magis expetere soleant, quam ut in perpetuum, si fieri possit, occultetur illud et, si vel maxime in lucem protrahatur, poenas certe ipsi aliquo modo subterfugiant, ibi contra non solum, quicumque peccaverint, eos miseros esse docemur, sed ex his ipsis etiam eum, qui propterea quod aut latuerit prorsus aut causidicorum arte elevatum sit peccatum ipsius, impunitus abierit, miseriorem rursus esse eo, qui confessus culpam poenas lege constitutas persolverit. A civitatibus, de quibus loquitur Socrates, transferre ego hoc soleo ad civitatum imagines scholas, a civibus ad futuros aliquando cives discipulos. Qui si — id quod jam aliquando Tu eo die, quo Palaestinae nostrae aedis valvae aereae dedicabantur, dicendi mihi scis occasionem fuisse — qui, inquam, si aut convicti peccati alicujus aut sponte confessi illud nollent continuo veniam sibi una cum impunitate dari, sed si memores illius, ad Platonici praecepti similitudinem expressae, Lutheri thesis XL, qua contritionis veritas et quaerere et amare dicitur poenas, has tanquam meritas debitasque postularent sibi *), nae tum et ipsi posthac ad delicta tardiores et eorum qui docent sors aliquanto beatior foret.

*) Laudatur hoc nomine juvenus bonarum litterarum in publicis scholis studiosa Britannica in Germanicis Wiesii de disciplina et educatione Britannorum epistolis.

Omnino enim tum vi illi et amore veritatis ducti non singuli, ut nunc assolet, sed universi ingredienti eam viam, quam proximam Socrates et quasi compendiarium dicit ad gloriam esse, id praecipue sibi contendendum in eoque elaborandum esse existimarent, ut, qualis quisque haberi vellet, talis etiam esset.

Jam vero mihi ab his, quae Gorgiam legenti succurrere solent, cogitationibus scholasticis ad ipsam de nonnullis hujus dialogi locis disputationem transituro est reliquum, ut et grato animo commemorem quum indefessam eam atque laetam, quam per decem TU annos gymnasio nostro navavisti, operam fructuosissimam tum amicitiam non verbis sed re comprobata mihi caeterisque collegis omnibus, et clementissimae TE vitamque TUAM commendem Dei providentiae. Haec eam, qua nunc viges, servet TIBI quam diutissime industriam animi ingeniique sollertiam, haec sollicitum TE atque afflictum — nam multa scis impendere mortalium imbecillitati — mirifico illo, quo Paulus apostolus olim confirmabatur, solatio erigat, haec denique gravissimi, quod auspicaturus es, muneris curas et labores fortunet TIBI atque prosperet ita, ut et uberrimi inde et duraturi in omnis aevi perpetuitatem fructus proveniant. Jamque vale, Collega carissime, et nobis nostrisque rebus, quibus quanto et adjumento Tu et ornamento fueris, nunquam nos immemores erimus, posthac quoque, quaesumus, faveas.

De quatuor Gorgiae Platonici locis disputatio.

Coacto a Socrate Polo concedere ea, quae ipsius prorsus repugnabant sententiae, exortus fidenter Callicles causam ab illo desertam tueri conatur. Cui miranti et indignanti etiam, dicta a Socrate esse ea, quae si vera essent totam hominum vitam existimat eversum iri et ad unum fere omnes homines dicendos esse plane contraria facere iis, quae oporteret fieri, Socrates ὦ Καλλικλέης, inquit, εἰ μὴ αἰὲν τοῖς ἀνθρώποις πάθος . . . δίκην μὴ δίδοιαι ἀπάντων ἔσχατον κακῶν (P. 481. C — 482. B.), quae verba quid valeant, paullo accuratius videtur explicandum esse. Etenim interest Socratis persuadere Callicli, in argumentatione aliqua non reprehendi debere ea, quae, quantumvis offendant et pungant animos hominum, necessario ex illa consequantur, sed ipsam argumentationem, si fieri possit, refellendam et vitio aliquo laborare demonstrandum esse. Admodum autem festive instituit hoc dicere ita, ut ad communionem aliquam affectionis, quae inter ipsum et Calliclem intersit, provocet, quippe ex qua hic facillime, vere illud a se dictum esse, intelligere possit. Ut Callicles enim amans sit populi, ita ipsum amantem esse philosophiae; ut ille igitur obsequatur voluntati illius, ita ipsum obsequi voluntati hujus; nam quidquid dixerit, id a philosophia sibi praeceptum esse. Quapropter ut Callicles, si admoneretur, ne populi gratia absurda diceret, responsurus esset, desitutum se non prius esse haec dicere, quam effecisset aliquis, ut aliud quid diceret populus, ita ne se quidem desinere prius posse dicere ea, quae inepta et intolerabilia viderentur esse Callicli, quam ab hoc effectum esset, ut philosophia aliud quid doceret, atque ipse diceret. Fieri autem hoc tantum ita posse, ut Callicles idoneis rationibus refutaret illam argumentationem, qua injuriam facere neque poenas injuriae dare a se demonstratum esset malorum esse omnium maximum.

Contentens deinde Callicles, quum discrimen sit inter id, quod lege et quod natura ab hominibus turpe habeatur, confundi a Socrate de industria utrumque et alterum alterius in locum subdi solere, Πόλουν, inquit, τὸ κατὰ νόμον αἰσχρὸν λέγοντος, σὺ τὸν νόμον ἐδιώκαδες κατὰ φύσιν (P. 483. A.), ad quae verba Stallbaumius „Locus hic, inquit, multum vexatus nec a quoquam adhuc recte intellectus.“ Atque quod Astii (Findeisenio praeunte ponentis Πόλουν τὸ κατὰ φύσιν αἰσχρὸν λέγοντος σὺ τὸν νόμον ἐδιώκαδες.) mutandi corrigendique licentiam nemini dicit facile placitum esse, id verum esse concedendum est ita, ut mutatio illa non tam propter licentiam quandam quam idcirco, quod perversa plane et ipsius Platonis sententiae contraria sit, nemini dicatur placere posse. Ita enim se re vera habere rem, ex ipsa, qua Astius mutationem illam defendere conatus est, disputatione ostendi potest. Etenim, „Verba, inquit (p. 249), τὸ κατὰ νόμον sententiarum, si quid video, nexum turbant; neque enim de eo, quod secundum legem turpius esset, disputaverat Polus (474. B. sq.), sed simpliciter posuerat pejus esse injuriam pati, quam facere, quum Socrates contrarium contendisset, pejus esse injuriam facere quam accipere. Polus deinde quum dixisset turpius esse injuriam inferre, quam accipere, Socrates ita eum refutavit ut probaret“, — potius: pugnantia eum loqui ita ostendit, ut diceret, — „injuriam facere si turpius esset, hanc ob causam turpius haberi, quia plus haberet mali, h. e., quia pejus esset; ex quo efficeretur, ut injuriam facere non solum pejus esset, verum etiam turpius“ — contra: non solum turpius esset verum etiam pejus. — „Ita refutavit Polum, qui posuerat pejus

esse injuriam pati, turpius vero injuriam inferre. Jam Callicles Polum ita defendere studet ut dicat, Polum, qui contenderit turpius esse injuriam accipere“; immo: turpius esse injuriam inferre, ut modo ipse Astius recte dixerat, quamquam extrema disputatione p. 251. repetuntur illa his verbis: „Polus enim principio dixerat, pejus et turpius esse τὸ ἀδικεῖν.“ Scilicet ita commutandae prorsus inter sese Astio erant notiones acceptae et illatae injuriae atque haec substituenda in locum illius, ut pervenire ad id, quod voluit, posset: Polum, quum contenderit illud, „ejus rationem habuisse quod natura esset turpius ac pejus, hoc autem esse injuriam accipere“, quum, si constans ejus sibi fuisset disputatio, ad eam potius deberet conclusionem deduci: „Polum ejus rationem habuisse, quod lege quidem turpius, natura autem pejus esset.“ Tantum igitur nemo non concedet Stallbaumio, Astii istam corrigendi et mutandi, addi debbat disputandi licentiam placituram esse nemini. At quod opinatur idem ille, a se ipso demum omnia clara esse atque perspicua facta, id tantum abest, ut verum sit, ut, quae recte jam ab aliis et perspicue exposita erant, ea corrupta rursus ab eo et perturbata sint, id quod intelliget, quicumque et ea, quae priori Stallbaumianae annotationis parte dicta sunt: „concesserat Polus turpe esse injuriam facere, in eaque re communi hominum opinioni aliquid tribuerat“ comparaverit cum iis, quae adduntur posteriori: „quum Polus κατὰ νόμον recte statuere videretur, turpius et pejus esse injuriam pati quam facere“, et a mira hanc sententiarum repugnantia animum reverterit ad ea, quibus Heindorfius, Aristotelis de hoc loco disputatione edoctus, non minus perspicue eum quam rei, de qua agitur, naturae accommodate illustrat ita: „Polum, Callicles dicit, legem inter homines constitutam secutum statuuisse, turpius esse injuriam facere quam pati; lege enim illud turpius esse, natura autem alterum illud, τὸ ἀδικεῖν: Socratem vero legem illam secundum naturam esse persecutum, h. e., id quod natura turpius sit, consulto eum confudisse cum eo, quod lege sit turpius, atque ita disseruisse, quasi, quod lege turpius sit, idem turpius sit natura.“ Frustra his obloquens Astius fieri posse negat, ut qui legem persequatur, idem dicatur secundum naturam, quippe legis contrariam, persequi. Nam legem persequi est persequi legis placita. Haec autem Callicli commenta sunt hominum. Ex his igitur negat — et, si re vera illa placita commenta essent, recte negaret — omnino quidquam ratione (φύσει) concludi debere, et si vel maxime concluderetur, id non posse non ipsum commenticium et falsum esse; id quod cadat in argumentationem Socraticam, qui ex placitis legis ita, quasi haec naturae, h. e. veritatis placita essent, argumentatus mira ista peperisset sententiarum portenta. Ipsam igitur verborum Πολὺν τὸ κατὰ νόμον ἀσχηλὸν λέγοντας ἐν τῷ νόμῳ ἐδιώκατες κατὰ φύσιν sententiam perspicue et recte fatendum erit explicatam jam esse ab Heindorfio. Quod autem reliquum erat, ut doceremur, quo vinculo haec cum proxime sequentibus verbis continerentur sententia, id, quum ab Heindorfio, etsi ad probandam illam explicationem maxime necessarium erat, omissum sit, exponere post eum conatus est vir ille, qui de his ipsis studiis optime meritus, in medio nuper honestissimo vitae curriculo corruit, Deuschlius, qui ad verba ἐδιώκατες κατὰ φύσιν haec annotat: „Socrates habe das Zugeständniss des Polos behandelt — darnach seine Schlüsse gezogen, als ob darin zugestanden sei, dass das Unrechtthun nach der Natur d. i. an sich hässlicher sei als Unrechtleiden. Denn, so schliesst sich das Folgende hier an, das von Natur Hässliche falle mit dem Schlechten zusammen — das sei aber gerade das Unrechtleiden, daraus dürfe aber nicht der umgekehrte Schluss auf das durch das Gesetz für hässlicher erklärte gezogen werden, dass es auch das grössere Uebel sei“, ad ea autem, quae deinceps sequuntur: „ὁδὲ γὰρ bildet den Uebergang der Ansicht des Socrates an sich, während seither nur von seinem Verfahren gegen Polos die Rede war.“ Insunt autem in his nonnulla, quae parum constare videantur cum Platonis verbis. Primum enim quod negari vult Deuschlius a Callicle, quae turpitudinis et mali communio natura cadat in injuriam illatam, eandem lege cadere in acceptam, id revera tamen ab illo dici, indicant verba νόμος δὲ ἀδικεῖν, quae quid aliud significare possint, equidem non video. Deinde id ipsum, quod Callicles dicit et natura in illatam et lege in acceptam injuriam cadere, non est ita comparatum, ut, quidquid turpius sit, id etiam sit pejus, sed contra quidquid pejus, id etiam turpius: ἀσχηλόν ἐστιν ὅτιοι καὶ κακίον. Quae si perpenderit, paullo alium, atque Deuschlio visum est, sententiarum videbimus nexum esse. Etenim Callicles ponit, Polum in altero, quod Socrati interroganti concesserit: injuriam facere turpius esse quam accipere, spectavisse legem seu opinionem hominum, in altero: injuriam accipere pejus esse quam facere, ipsius rei naturam. Quod etsi effugere non potuerit Socratem, rationem tamen eum ex priori illa concessione conclusisse, quum si bona fide disputare vo-

luisset, a posteriori disputandi principium repetere debuisset, quod si fecisset, longe aliud quid inde consequuturum fuisse: natura (φύσει γάρ), injuriam accipere, ut sit pejus, ita esse etiam turpius, lege autem, injuriam facere; non enim viri esse, pati sibi injuriam inferri, sed servi. Posteriori igitur γάρ (οὐδὲ γάρ) affertur causa, cur turpius sit injuriam accipere; nam αἰσχρὸν, ut vidimus, est praedicatum, ὅπερ καὶ κάκιον subjectum; priori autem, quod a γάρ particula orditur, enunciato (φύσει γάρ) patet non minus quam posteriori ipsam jam Socratis de hac re sententiam in examen vocari. De vi autem et potestate, quam prius illud γάρ habet, conferri potest Hermannus ad Vig. p. 846.

Posito tandem omni pudore Callicles adeo non veretur turpitudinis patrocinium suscipere, ut Socrates, priusquam ad illum refellendum aggrediatur, sedaturus quasi, quemadmodum scite annotavit Deuschlius, audientium et legentium animos, imaginibus quibusdam utatur comparatis ita, ut et universa, quae inter Calliclis atque ipsius de summo bono iudicii diversitas intersit, cognoscatur et cogitationes excitentur eae, quibus via quasi ad subtilioris, quae mox instituetur, refutationis vim perspicendam aperiri possit. Ex his autem imaginibus prioris, quae a Danaidum dolio repetita est, intelligentia nonnullis, quas nunc remove studeamus, obstructa est difficultatibus. Insunt eae in his verbis (P. 493. A. B.): τῶν δ' ἀμνήτων τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ τὸ στεγανὸν ὡς τετραμῆνος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. Etenim Astius „Totus hic locus, inquit, nihil mihi videtur aliud esse nisi interpretatio sententiae, eam animi partem, quae cupiditatibus vexaretur, nominasse virum illum argutum πίθον . . . . Neque, si verum quaeris, novi quid affert hic locus; immo languida praegressorum est repetitio, anticipatis nonnullis e sequentibus (οὐ στεγανὸν et τετραμῆνος), quae hic alieno posita sunt loco. Omissis vero his τῶν δ' ἀμνήτων τοῦτο cet. orationis restituitur continuatio.“ Immo perturbaretur tum illa, nam neque, unde, miserrimos τοὺς ἀμνήτους esse, efficeretur, neque cur πίθος ille nunc τετραμῆνος vocetur, intelligeremus. Nimirum verba τῶν δ' ἀμνήτων τ. non explicant sed dilatant antecedentem sententiam et novam ei quandam notionem adjiciunt. Quum enim omnium hominum ea pars animi, quae τὸ ἐπιθυμητικὸν appellatur, propter persuasionis facilitatem (διὰ τὸ πιθανόν), qua variis illa completur opinionibus et cupiditatibus, comparata sit antea cum dolio (πίθῳ), incontinentium nunc eadem illa pars idcirco, quia nihil continet, sed, quidquid infusum est, effluere patitur, cum dolio confertur perforato. Insunt autem praeterea in his verbis, quae accuratiore aliqua explicatione indigeant. Atque Heindorfius quidem in αὐτοῦ genitivo offendens corrigendum existimavit διὰ τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ. Cui conjecturae si Stallbaumius libenter ait se assensurum esse, nisi scrupulus sibi librorum omnium de vulgatae lectione consensione injiceretur, mihi quidem paullo major etiam de veritate illius conjecturae dubitatio oritur inde, quod admodum inficete tum causa comparisonis iteraretur verbis διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας, qua eadem ratione impediatur, quominus Keckii quamvis speciosam conjecturam εἰς (expulso antecedente verbo εἰσὶ) τὸ ἀκόλαστον *) veram esse existimem. Pergens autem deinde Stallbaumius ad suam scilicet de hoc loco proponendam sententiam „Itaque, inquit, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανὸν paene adducimur, ut praecedenti τοῦτο τῆς ψυχῆς per appositionem subungi putemus hoc sensu: illam partem animi, in qua insunt cupiditates, videlicet τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν.“ At aliter ne ipse Heindorfius quidem haec verba, si sana essent, ad antecedentia esse referenda, ipsam autem, quam in pronomine illo invenire sibi videbatur, difficultatem haudquaquam illa relatione tolli putavit; nam „ferrem, inquit, hanc epexegetin absque illo αὐτοῦ.“ Quod si addit Stallbaumius: „Hanc rationem, si recte intellexi, nuper etiam Voegelinus commendavit,“ hic quoque longe aliud quid, atque ille existimat, explicatione egere arbitratus est. Etenim ne Voegelinus quidem structuram verborum, utpote satis perspicuam, curans in ipsis his verbis τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ explicandis erravisse dicit interpretes idcirco, quia significari iis putaverint „dissolutam ejus partem“; tum enim, sive αὐτοῦ de toto animo sive de singulari illa animi parte intelligatur, male profecto illa verba se habere concedendum esse: significari illis potius „dissolutam ejus (hujus partis) rationem.“ Recte, opinor: αὐτοῦ non est genitivus partitivus sed qualitatis; significant igitur illa verba „dissolutum illud, quod proprium est illi parti animi seu dissolutam ejus naturam. Quamquam quod addit Voegelinus, duplicem, qua verba τοῦτο τῆς ψυχῆς explicari

*) Invenitur illa in censura selectorum Platonis dialogorum a Cronio et Deuschlio editorum (Jahn. ann. phil. 1861) et haud pauci in ea Gorgiae loci sunt optime illustrati.

potuerint, rationem: — hanc animi partem ob dissolutam rationem dolium perforatum appellavit, et: hujus animi partis dissolutam rationem ita significavit, ut dolium perforatum esse diceret — a Platone ita confusam esse, ut dixerit: „hanc animi partem, (scilicet) dissolutam ejus rationem (ita significavit), ut sit dolium perforatum,“ id ex vitiosa quadam, quae communis ei cum Heindorfio, Stallbaumio, aliis videtur esse, particulae *ὡς* interpretatione repetendum est. Scilicet *ὡς* hic non est dicendi, sed, ut paullo post (*τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετραμένην*) comparandi particula, et optativo hic primum enunciatum in oratione obliqua, id quod non admodum raro in Graeco sermone fieri constat (cf. Matth. §. 529. 3), exprimitur. Rectius igitur quam et Ficinus et Astius vertit Roothius: „non initiatorum vero illam animi partem, in qua sunt cupiditates, intemperantiam quidem ejus atque incontinentiam, quasi dolum pertusum esse dixit.“ Reliquum est, ut videamus, quomodo cum verbis modo explicatis cohaereant insequentia. Atque illud quidem vix est, quod moneam, perperam a nonnullis *σοί* referri ad *ἐνδεκνυται*; ut ab Hieronymo Mueller: „dagegen weist derselbe dir nach;“ adeo non enim quod sequitur contrarium est ei, quod antea dictum est, ut *δὴ* particula consequi etiam alterum ex altero significare videatur. Atque re vera qui insatiabiliter inhiat voluptatibus, propter hanc ipsam inexplebilem cupiditatem omnium est miserrimus (*ἀθλιώτατος*) judicandus. Ergo tantum quidem recte dici potest Siculus ille docere igitur (*δὴ*), h. e. ita, ut necessario ex ea, quam antea usurpavisse dicitur, imagine consequatur; quaeritur autem, quomodo haec necessitas ad eos potissimum, qui apud inferos sint (*τῶν ἐν Αἴδου*), referri possit. Volunt quidem Stallbaumius et post eum Deutschlius, latius patere verborum *ἐν Αἴδου* vim, et additum eam ipsam ob causam esse *τὸ αἰδέσθαι δὴ λέγων*, ne de sola post mortem, sed de universa illa, quae ne hic quidem oculis cerni possit, animorum vita cogitetur. At si reliquos locos, quibus Plato vocem *Αἴδου* ad originem suam *αἰδέσθαι* revocat, comparamus, semper id eo tantum videmus consilio fieri, ut ne cogitetur de locis tenebrosis, in quibus umbrarum instar volitent animae, sed de iis, quae naturae animorum corporis vinculis solutorum consentanea et ita comparata sint, ut, quales ipsi per se illi sint, tales ibi appareant. Et ne hic quidem Platonem aliter illam vocem intelligi velle, non minus ex sententia verborum *φοροῦν εἰς τ.*, quam ex dubitativo dicendi genere *ἂν εἶεν καὶ φοροῦν* (dass diese wohl sein und tragen dürften) satis certo videtur concludi posse. Haec autem si vere sunt disputata, consequutionis vim, quae in *δὴ* particula inest, patet non tam ad sententiam ipsam antecedentem quam ad auctorem ejus referendam esse, qui quoniam incontinentium animum cum dolio perforato comparaverit, jam eo etiam progredi dicitur, ut illos apud inferos quoque contendat omnium miserrimos esse eamque ob causam hominum opinione fingi ibi perforato etiam vase seu cribro in dolium perforatum aquam infundere. Vertenda igitur erit particula illa patrio sermone daher, non also, latino itaque seu, ut a Ficino et Roothio factum est, quam ob rem, quam ob causam, non, ut Astio placuit, igitur.

Auditis duabus, quibus Socrates usus est, imaginibus quum Callicles pertinacius etiam beatam vitam in omnis generis voluptatibus fruendis consistere dicat, Socrates *τὸ τοῖόνδε*, inquit, *λέγεις ὅσον πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν* (P. 494. B), ad quae verba Stallbaumius: num tale quid esse dicis quale etc., eodemque modo Deutschlius: „*τὸ τοῖόνδε* nämlich *εἶναι τι*.“ Ergo: sagst du, nimmst du an, dass es so etwas gebe als hungern? seu, ut Astius vertit: „num tale quid ponis quale est esurire?“ At hoc foret initium novae alicujus argumentationis, quam patet non hic sed postea demum (P. 495. C.) institui. Similitudinem potius charadrii, qua usus modo Socrates erat de vitae jucunditate in explendis cupiditatibus posita, ad has ipsas nunc traducturus interrogat: „dicisne tale quid, quale est esurire et esurientem edere? meinst du so etwas wie hungern und wenn man hungert essen?“ eo consilio, ut ad impudentissima quaeque pronuncianda paullatim adducatur ille. Atque ita jam a Ficino intellectus est locus et ab iis, qui in nostrum sermonem verterunt Gorgiam, quantum equidem sciam, omnibus.